

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 36/2018-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. februára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša o sťažnosti obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Paul Q, s. r. o., Karadžičova 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Blahušiak, a Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Tomáš Kamenec, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014, za účasti Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s jej základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 p o r u š e n é b o l i .

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

3. Obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 363,79 € (tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov), ktorú jej je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet jej právneho zástupcu, Advokátskej kancelárie Paul Q, s. r. o. Karadžičova 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2017 elektronicky doručená a 22. augusta 2017 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“, v sťažnosti aj „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou Paul Q, s. r. o., Karadžičova 2, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Blahušiak, a Advokátskou kanceláriou Tomáš Kamenec, s. r. o., Špitálska 43, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Tomáš Kamenec, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Sťažovateľ uverejnil v denníkoch SME a ÚJ SZÓ, ktoré vydáva, sériu článkov (ďalej len „články“) súvisiacich s návštevou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“) v erotickom klube Maxim Erotic & Swinger Club v Lehniciach dňa 26. 8. 2005. Jeho návšteva v tomto zariadení sa do povedomia verejnosti dostala prostredníctvom

videozáznamu z policajnej akcie v daný večer, na ktorom bol nasnímaný [REDAKOVANÉ]. V novembri 2006 bol daný videozáznam zverejnený na internete na www.youtube.com, kde si ho pozrelo vyše 80.000 ľudí.

[REDAKOVANÉ] bol v čase návštevy erotického klubu poslanec mestského zastupiteľstva mesta [REDAKOVANÉ], podpredsedom Občianskeho združenia [REDAKOVANÉ] a riaditeľom [REDAKOVANÉ].

[REDAKOVANÉ] podal na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „prvostupňový súd“) dňa 18. 12. 2006 žalobu o ochranu osobnosti proti sťažovateľovi, ktorou sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.000.000 Sk.

Prvostupňový súd rozhodol dňa 28. 10. 2009, sp. zn. 11 C 241/06 rozsudkom (ďalej len „rozsudok“), ktorým zaviazal sťažovateľa k náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 33.193,92 EUR (1.000.000 Sk). Súd zároveň uložil [REDAKOVANÉ] povinnosť uhradiť štátu trovy konania vo výške 11,96 EUR a sťažovateľovi vo výške 59,76 EUR. V zvyšnej časti prvostupňový súd návrh zamietol a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Sťažovateľ podal proti rozsudku dňa 30. 12. 2009 odvolanie (ďalej len „odvolanie“), o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „druhostupňový súd“) rozsudkom zo dňa 19. 10. 2011, č. k. 7 Co 204/2010 nasledovne:

- prvostupňový rozsudok výrok o uložení povinnosti sťažovateľovi zaplatiť [REDAKOVANÉ] 33.193,92 EUR potvrdil (ďalej len „Výrok 1“)

- takisto potvrdil výrok ukladajúci povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu [REDAKOVANÉ] v sume 11,96 eur a sťažovateľovi 59,76 eur (ďalej len „Výrok 2“)

- napadnutý výrok prvostupňového rozsudku o trovách konania zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (ďalej len „Výrok 3“).

Proti rozsudku druhostupňového súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, ktorú Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal na ďalšie konanie. Nálezom sp. zn. II. ÚS 558/2012 z 28. 2. 2013 (ďalej aj „nález“) ústavný súd rozhodol, že druhostupňovým rozsudkom boli porušené práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Druhostupňový rozsudok ústavný súd zrušil a vec vrátil druhostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Druhostupňový súd vec opätovne prejednal a dňa 12. 11. 2014 vyniesol rozsudok č. k. 2 Co 339/2013-612 (ďalej len „konečný rozsudok“), ktorým:

- potvrdil prvostupňový rozsudok vo výroku o uložení povinnosť odporcovi zaplatiť navrhovateľovi 33.193,92 eur (ďalej len „Výrok 1“)

- potvrdil výrok ukladajúci povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu navrhovateľovi v sume 11,96 eur a odporcovi 59,76 eur (ďalej „Výrok 2“),

- odporcovi uložiť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 476,51 eur (ďalej len „Výrok 3“).

Proti konečnému rozsudku podal sťažovateľ dňa 23. 04. 2015 ústavnú sťažnosť. Ústavný súd túto dňa 13. 05. 2015 uznesením č. k. I. ÚS 228/2015-31 odmietol ako neprípustnú. Ústavný súd poukázal na to, že primárne má právomoc poskytnúť ochranu ústavným právam sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „NR SR“).

Dňa 24. 03. 2015 podal sťažovateľ proti konečnému rozsudku dovolanie. Uznesením zo dňa 27. 04. 2017, sp. zn. 3 Cdo 613/2015 NS SR dovolanie sťažovateľa odmietol ako neprípustné. NS SR v tomto uznesení konštatoval, že konečný rozsudok netrpí žiadnou vadou podľa § 237 OSP a v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP dovolanie je potrebné odmietnuť ako neprípustné. Ak sťažovateľ v dovolaní brojil proti odňatiu možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP, NS SR poukázal na to, že nedostatok odôvodnenia konečného rozsudku a nerešpektovanie nálezu druhostupňovým súdom nepredstavuje túto vadu. Argumentačne referoval NS SR k rozhodnutiu publikovanému pod č. R 111/1998 a zjednocujúcemu stanovisku občianskoprávneho kolégia R 2/2016. NS SR v uznesení nijako nezmienal rozhodovací dualizmus, ktorý v tejto otázke panoval na NS SR, kedy časť senátov občianskoprávneho kolégia považovalo nedostatok odôvodnenia za vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Uznesenie NS SR sp. zn. 3 Cdo 613/2015 zo dňa 27. 04. 2017 bolo sťažovateľovi doručené dňa 16. 06. 2017...

Sťažovateľ týmto podáva proti Výroku 1, Výroku 2 a Výroku 3 konečného rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2 Co 339/2013 zo dňa 12. 11. 2014 túto ústavnú sťažnosť...

Sťažovateľ sa domnieva, že jeho ústavné právo garantované v článku 46 na súdnu ochranu bolo porušené, nakoľko druhostupňový súd porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces pretože:

*... nerešpektoval nález Ústavného súdu II. ÚS 558/2012 z 28. 2. 2013,
... svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil,
... v odôvodnení konečného rozsudku sa nevysporiadal s argumentmi sťažovateľa,
ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci...»*

Pokiaľ ide o porušenie slobody prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, „sťažovateľ namieta, že druhostupňový súd v konečnom rozsudku neosvedčil splnenie podmienok pre obmedzenie slobody prejavu a jeho rozhodnutie je v tomto smere arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné.“

Podrobná argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k namietaným porušeniam označených základných práv a slobôd je obsiahnutá na stranách 6 až 22 tejto sťažnosti. V časti o nerešpektovaní nálezú ústavného súdu (III.1) okrem iného uviedol: „Druhostupňový súd mal v zmysle § 56 Zákona a § 135 OSP tieto závery rešpektovať a pri svojom rozhodovaní bol týmito závermi viazaný. Vo svojom konečnom rozsudku sa s právnymi závermi ústavného súdu nevysporiadal, ani ich nezohľadnil a rozhodol v príkrom rozpore s nálezom. Tie isté skutkové tvrdenia a hodnotiace úsudky, u ktorých ústavný súd nenašiel žiadne zásahy do osobnostných práv [REDAKOVANÉ], druhostupňový súd označil za protiprávne a nedovoleným spôsobom zasahujúce do osobnostných práv [REDAKOVANÉ], za čo mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania.“

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti namieta, že druhostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil nedostatočne a tiež poukazuje na jeho nesprávne a/alebo neúplné skutkové a právne závery, ktoré mali podľa nej za následok odňatie práva sťažovateľky konať pred súdom (porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy). Podľa nej právne závery druhostupňového súdu logicky nevyplývajú zo skutkových zistení: „Prvostupňový súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Druhostupňový súd sa argumentáciou sťažovateľa ohľadne právneho posúdenia veci dôkladne nezaoberal a potvrdením prvostupňového rozsudku, sa v podstate stotožnil so skutkovým stavom a právnym hodnotením prvostupňového súdu...“

Druhostupňový súd prevzal (resp. nijako nespochybnil) nasledovné závery prvostupňového súdu:

- súd nesprávne identifikoval obdobie uverejňovania predmetných článkov...,*
- súd nesprávne zistil veľkosť nákladu denníka Új Szó a jeho čítanosť...,*
- súd označil odporcu za pôvodcu článkov vydaných v týždenníku Csalloköz...*
- súd z článkov nesprávne vyvodil, že v nich autori jednoznačne navrhovateľa spájajú s využívaním platených sexuálnych služieb...*

- prvostupňový súd na str. 19 rozsudku konštatoval, že [REDACTED] bol v rozpore so skutočnosťou označený za páchatel'a nemorálnej činnosti. Toto tvrdenie je nepodložené, neodkazuje na údajný článok, kde by takéto označenie existovalo a nevyplýva žiadnym spôsobom z vykonaného dokazovania,

Iné konkrétne dôkazy, z ktorých súd mal odvodiť údajné spojenie [REDACTED] s platenými sexuálnymi službami sa v odôvodnení prvostupňového rozsudku nenachádzajú a žiadne dodatočné dôkazy nezískal ani neuviedol druhostupňový súd. Preto sú jeho závery v konečnom rozsudku v tejto časti nepreskúmateľné. Zároveň predmetný skutkový záver nevyplýva z vykonaného dokazovania.

Právne závery druhostupňového súdu a jeho odôvodnenie priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sú tak v príkrom rozpore. Všetky vyššie uvedené závery boli predmetom dokazovania pred prvostupňovým súdom. Druhostupňový súd dôkazy zle vyhodnotil a následne prijal nesprávne právne závery, ktoré sú v extrémnom nesúlade so skutkovým stavom...“

Podľa sťažovateľky „druhostupňový súd [jej] uprel... právo dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia procesným právom stanoveným spôsobom... Odôvodnenie rozsudku a konečného rozsudku neobsahuje odpovede na podstatné otázky, ktoré sú základom rozhodnutia vo veci a posúdenia, či sú tu predpoklady na obmedzenie slobody prejavu, a to najmä:

- či k údajnému poškodeniu dobrého mena [REDACTED] mohlo dôjsť už v dôsledku jeho návštevy erotického salónu, a nie až následnou medializáciou tejto návštevy...*
- či došlo k preukázaniu zásahu do práv [REDACTED] vo viacerých rovinách...*

Druhostupňový súd definoval, resp. stotožnil sa so závermi prvostupňového súdu ohľadne zásahu do práv [REDAKOVANÉ] v nasledovných troch oblastiach:

... oblasť rodiny a známych...

... oblasť pracovná...

... oblasť verejného života...“.

Podľa sťažovateľky sa navyše druhostupňový súd (III.3) nevyrovnal s jej argumentmi, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci. Okrem iného uvádza:

„Prvostupňový súd v rozsudku na 5. strane uviedol, že tvrdenie [REDAKOVANÉ] o tom, že nevedel, že sa nachádza v erotickom salóne považoval za účelové, ktoré je v rozpore s vnímaním bežného človeka.“

V závere sťažnosti (V) sťažovateľka odôvodnila požadované finančné zadosťučinenie.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva spoločnosti Petit Press, a. s., podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 339/2013-612 zo dňa 12. 11. 2014 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 339/2013-612 zo dňa 12. 11. 2014 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť spoločnosti Petit Press, a. s. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 33.000 EUR.

4. Spoločnosti Petit Press, a. s. priznáva úhradu trov konania, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezU.“

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, a preto uznesením č. k. IV. ÚS 36/2018-22 z 18. januára 2018 rozhodol o prijatí sťažnosti na ďalšie

konanie podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti.

Predseda krajského súdu sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľky vo svojom stanovisku z 15. marca 2018 doručenom ústavnému súdu 19. marca 2018, v ktorom okrem iného uviedol:

«... V prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje k záveru, že ústavná sťažnosť je podaná včas, JUDr. Mária Hajdínová (predsedníčka senátu krajského súdu; pozn.) uvádza nasledovné vyjadrenie. Podstatou ústavnej sťažnosti je, že Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 12. 11. 2014, č. k. 2 Co/339/2013-612:

a) nerešpektoval nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 02. 2013, sp. zn. II. ÚS 558/2012,

b) rozhodnutie nedostatočne odôvodnil,

c) v rozsudku sa nevysporiadal s argumentmi sťažovateľky podstatnými pre rozhodnutie vo veci.

V skutočnosti sa jedná o totožné dôvody, ktoré sťažovateľka uplatňovala v dovolacom konaní, v ktorom nebola úspešná. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka neuviedla, čo Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze odvolaciemu súdu vyčítal, aké závery a rozhodujúce právne skutočnosti boli preukázané doplneným dokazovaním odvolacím súdom, nadväzne na ktoré potom odvolací súd rozhodol, nevyvrátila závery odvolacieho súdu o jeho chovaní.

4.2. Krajský súd v Bratislave sťažovateľke neuprel právo na šírenie informácií a právo na slobodu prejavu. Napríklad na str. 31 rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co/339/2013-612 zo dňa 12. 11. 2014 v poslednom odseku odvolací súd uviedol: „... Všetky následné články (do konca roku 2008) jednoznačne obsahovali už mená navrhovateľa a jeho kolegu [REDAKOVANÉ]. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu

zverejnením prvých dvoch článkov (bez uvedenia mien), najviac prvého článku s menami oboch pedagógov dňa 28. 11. 2006 (celkom v poradí tretí článok) v denníku SME a v denníku Új Szó, u navrhovateľa ako kandidáta na poslanca Mestského zastupiteľstva v [REDAKOVANÉ], riaditeľa [REDAKOVANÉ], člena a funkcionára SMK, po komunálnych voľbách dňa 2. 12. 2006 poslanca Mestského zastupiteľstva v [REDAKOVANÉ]... postačilo a bolo dané zadost' právu odporcu šíriť informácie, právu na slobodu prejavu a právu verejnosti na získanie informácií.“ V predmetnom rozsudku odvolací súd tiež vyhodnotil chovanie sťažovateľky okrem iného aj na str. 32 v prvom odseku: „... Povinnosti a zodpovednosť novinárov sa vzťahujú nielen na šírenie informácií, ale aj na spôsob, čas v akom sú tieto informácie získané, na obsah zverejnenej informácie. Ak ale články zverejní viac ako desať krát za sebou v trvaní takmer 4 roky, bez podstatnej zmeny obsahu, bez zmeny skutkového základu, odôvodnenej potreby a bez preukázania spoločenskej potreby mnohonásobného zverejnenia tých istých informácií, takéto správanie odporcu nie je naplnením práva na slobodu prejavu, na šírenie informácií, práva verejnosti na prístup k informáciám, pretože toto bolo naplnené už pri prvom zverejnení článku (31. 10. 2005), ale je ho možné vnímať už len ako zneužívanie „slobody prejavu“ a porušovanie novinárskej etiky. Neobstojí tvrdenie odporcu v tom, že v čase uverejnenia prvých dvoch článkov videozáznam sa nenachádzal na internete a že teda o ňom nevedel. Z obsahu článkov nepochybne vyplýva opak; že o videozázname a čo obsahuje vedel už v danom čase.“

4.3. JUDr. Mária Hajdínová ďalej uviedla, že sa v plnom rozsahu pridržiava celého odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co/339/2013-612 zo dňa 12. 11. 2014. V ňom odvolací súd podrobne a vyčerpávajúco odôvodnil svoje rozhodnutie nadväzne na skutkový stav vo veci zistený, na predchádzajúce rozhodnutia vo veci samej (str. 2-21 rozsudku) po doplnení dokazovania (str. 21-28 rozsudku), na skutočnosť, že aj súd v Maďarskej republike poskytol žalobcovi ochranu, keďže zásah bol uskutočnený aj v Maďarskej republike, osobitne vo vzťahu k predchádzajúcemu nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky vo vzťahu k postaveniu sťažovateľky (strana 30 a nasl. rozsudku), na výsledky vykonaného testu proporcionality (str. 32 a nasl. rozsudku).

4.4. JUDr. Mária Hajdínová má za to, že senát odvolacieho súdu pri rozhodovaní postupoval tak, ako vo všetkých iných veciach, s maximálnou zodpovednosťou a pokorou

k právu, a po doplnení dokazovania nadväzne na právny názor vyslovený Ústavným súdom Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 558/2012 zo dňa 28. 02. 2013 rozhodol, rešpektujúc pritom ustanovenie § 56 zákona o organizácii ÚS SR. Podľa názoru JUDr. Márie Hajdínovej, rozsudok odvolacieho súdu má všetky náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 O. s. p. (ustanovenie § 211 ods. 2 O. s. p.; právny predpis platný a účinný v čase rozhodovania odvolacieho súdu); rozsudok nie je nepreskúmateľný, vnútorne rozporný, neprijateľný, nepresvedčivý, ani arbitrárny. V podrobnostiach odkazuje na dôvody uvedené v uznesení dovolacieho súdu, v rozsudku odvolacieho súdu, podrobne uvedené, ktorými dovolací a odvolací súd odôvodnili svoje rozhodnutie a ich uvádzanie v tomto vyjadrení by už bolo len ich zopakovaním.

4.5. Výrok rozsudku je podľa JUDr. Márie Hajdínovej jasný, presný a vykonateľný. Pre úplnosť uvádza, že povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako aj právnej otázky rozhodnutia; avšak len tej, ktorá je pre rozhodnutie vo veci rozhodujúca a nevyhnutná. Z hľadiska zákonnej požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia na zachovanie práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, na každý argument účastníka nie je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania [napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25. 09. 2012 vo veci Vojtěchová proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 59102/08), nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 361/2010-34 zo dňa 14. 09. 2011, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 M Cdo 8/2008 zo dňa 17. 06. 2009].

4.6. Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (ustanovenie čl. 46 ods. 1 Ústavy) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý

by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ako uvádzal aj dovolací súd, do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov..., ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný... Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov... resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadil výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania...

5. Nadväzne na skutkové a právne dôvody uvedené v rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 12. 11. 2014, č. k. 2 Co/339/2013-612, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 24. 02. 2015, nadväzne na všetko uvedené vyššie pod bodom 4.1. a nasledujúcimi bodmi JUDr. Mária Hajdínová navrhuje ústavnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú.»

Predseda krajského súdu vo svojom stanovisku uviedol, že sa v celom rozsahu stotožňuje s vyjadrením predsedníčky senátu krajského súdu a že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od verejného pojednávania.

Ústavný súd vyzval 20. marca 2018 sťažovateľku, aby sa vyjadrila k stanovisku krajského súdu z 15. marca 2018. Sťažovateľka vo vyjadrení k stanovisku z 29. marca 2018, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 1. apríla 2018, okrem iného uviedla:

«I. Včasnosť podania ústavnej sťažnosti

Sťažovateľ nesúhlasí s názorom Krajského súdu v Bratislave, že jeho ústavná sťažnosť je podaná po uplynutí zákonnej lehoty podľa zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR..., keď smeruje len proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave a nie aj proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. 4. 2017, hoci sťažovateľ ani v dovolacom konaní nebol úspešný. Vo vyjadrení Krajský súd tiež tvrdí, že k podaniu ústavnej sťažnosti došlo za trvania stavu právnej neistoty takmer 2,5 roka. Takýto názor vybáča z konštantnej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a je v príkrom rozpore so závermi súčasnej právnej teórie.

Je ustálenou praxou Ústavného súdu, že ako prípustné sú posudzované ústavné sťažnosti podané proti rozhodnutiu súdu druhej inštancie, a to až po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o dovolaní voči takémuto rozhodnutiu...

II. Dôvodnosť ústavnej sťažnosti

Krajský súd vo svojom vyjadrení z 15. 3. 2018 uvádza, že sťažovateľovi neuprel jeho ústavné práva a navrhuje jeho ústavnú sťažnosť zamietnuť ako nedôvodnú.

Sťažovateľ nesúhlasí s tvrdením Krajského súdu v Bratislave v jeho vyjadrení na str. 3, bod 4.4, že jeho rozsudok z 12. 11. 2014 rešpektuje ustanovenie § 56 Zákona. Okrem toho, že Krajský súd v Bratislave tento svoj názor bližšie neodôvodnil, poukazuje sťažovateľ na nasledovné:

Podľa § 56 ods. 6 Zákona ak Ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie a vec vráti na ďalšie konanie, ten kto vydal rozhodnutie je povinný vec znovu prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní je viazaný právnym názorom Ústavného súdu.

V zmysle § 56 ods. 7 Zákona, je ten kto vydal dané rozhodnutie viazaný nálezom Ústavného súdu. Podľa § 135 OSP je súd viazaný rozhodnutím Ústavného súdu, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd.

Ústavný súd vo svojom náleze z 28. 2. 2013, sp. zn. II ÚS 558/2012 na str. 25 mimo iného konštatoval, že napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Bratislave došlo k porušeniu práv sťažovateľa, a že právne závery odvolacieho súdu, podľa ktorých sťažovateľ zasiahol do osobnostných práv p. [REDAKOVANÉ] sú neakceptovateľné a neudržateľné. Ústavný súd konštatoval, že pravdivosť inkriminovaných článkov nie je dodnes spochybnená a o pravdivých skutočnostiach boli formulované hodnotiace úsudky, ktoré v zásade neprekročili rámec nedovolenej kritiky.

Napriek uvedeným záväzným záverom Ústavného súdu, Krajský súd v Bratislave vydal dňa 12. 11. 2014 prakticky identický rozsudok, v ktorom opätovne konštatoval, že sťažovateľ zasiahol do práv na ochranu osobnosti p. [REDAKOVANÉ]. Nie je zrejmé, ako tento postup môže byť súladný s § 56 Zákona. Sťažovateľ je presvedčený, že Krajský súd v Bratislave konal v príkrom rozpore s citovaným ustanovením Zákona a svoju zákonnú povinnosť ohľadne rešpektovania záverov Ústavného súdu nedodrжал. V tomto ohľade Krajský súd v Bratislave postupoval aj v rozpore s ustanovením čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

V bode 4.3. svojho vyjadrenia Krajský súd v Bratislave odôvodňuje svoje rozhodnutie vyhovieť žalobe p. [REDAKOVANÉ] o ochranu osobnosti a zasiahnuť do práv sťažovateľa tým, že aj súd v Maďarskej republike poskytol p. [REDAKOVANÉ] ochranu. Sťažovateľ v konaní pred všeobecnými súdmi opakovane upozorňoval (a vyplýva to aj z vykonaného dokazovania), že rozsudok súdu Maďarskej republiky v prospech pána [REDAKOVANÉ] sa týka úplne iných výrokov a iného média odlišného od sťažovateľa. Závery zo súdneho konania v Maďarskej republike preto nemôžu byť pre konanie voči sťažovateľovi relevantné. Uvedené skutočnosti vie Ústavný súd preveriť z predloženého súdneho spisu.

Sťažovateľ v plnom rozsahu trvá na dôvodnosti svojej ústavnej sťažnosti a navrhuje, aby jej Ústavný súd vyhovel.»

Sťažovateľka vo vyjadrení tiež uviedla, že súhlasí s upustením od verejného pojednávania.

Ústavný súd v nadväznosti na to využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd zo sťažnosti zistil, že sťažovateľka 23. marca 2015 podala okresnému súdu dovolanie proti namietanému rozsudku krajského súdu, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Cdo 613/2015 z 27. apríla 2017 (doručeným sťažovateľke 16. júna 2017) tak, že dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné. V kľúčovej časti odôvodnenia označeného uznesenia sa uvádza:

... najvyšší súd [dospel] k záveru, že dovolanie žalovanej, ktoré bolo podľa právnej úpravy účinné do 30. júna 2016 procesne neprípustné, nevyvolalo v danom prípade účinok umožňujúci dovolaciemu súdu, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozsudku. Najvyšší súd preto jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.“

Vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd sa v dovolacom konaní namietaným rozsudkom krajského súdu nezaoberal z hľadiska jeho vecnej správnosti, nepovažoval ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 613/2015 z 27. apríla 2017 za prekážku pre samotné konanie a rozhodnutie ústavného súdu o sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojich ústavou zaručených práv rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014.

Sťažovateľka sa predovšetkým domáha, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 došlo k porušeniu jej základného práva na slobodu prejavu a jej základného práva na súdnu ochranu, ktoré sú upravené v čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy; namietaným rozsudkom krajský súd opakovane potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 241/2006-317 z 28. októbra 2009 v konaní o ochranu osobnosti, ktorým bola sťažovateľke uložená povinnosť odporcovi zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sumu 33 193,92 €, potvrdil výrok ukladajúci povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu navrhovateľovi v sume 11,96 € a odporcovi v sume 59,76 € a odporcovi uložil zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 476,51 €, a to z dôvodu, že uverejnením inkriminovaných článkov sťažovateľky došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv navrhovateľa, ktorý mal širokú publicitu.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom a tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani preskúmať jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 335/06, I. ÚS 382/06).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad sp. zn. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. To platí aj pre výklad a používanie procesnoprávných predpisov (čl. 46 ods. 4, čl. 51 ods. 1 ústavy), ktoré upravujú podmienky konania.

Základným dôvodom, ktorý uvádza sťažovateľka vo vzťahu k namietanému porušeniu jej základného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu ako odvolacieho súdu, je skutočnosť, že tento súd

- nerešpektoval nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 558/2012 z 28. februára 2013,
- svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil,

- v odôvodnení konečného rozsudku sa nevyrovnal s argumentmi sťažovateľa, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie vo veci.

Podstatou sporu je stret slobody prejavu sťažovateľky, ako vydavateľa denníkov s ochranou osobnosti žalobcu, ktorý je osobou verejného záujmu.

II.1 K námietke sťažovateľky (ku konfliktu medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti)

Sťažovateľka namieta, že krajský súd v rozsudku č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 nerešpektoval nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 558/2012-49 z 28. februára 2013, ktorým ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu (sp. zn. 7 Co 204/2010 z 19. októbra 2011) došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy.

Základnou úlohou ústavného súdu v tomto konaní je posúdiť, či krajský súd namietaným rozsudkom ústavne prijateľným a udržateľným spôsobom rozhodol vo veci sporu o ochranu osobnosti medzi sťažovateľkou (ako vydavateľkou denníkov *Új Szó* a *Sme*, v ktorých boli uverejnené inkriminované články) a žalobcom, u ktorej uverejnením inkriminovaných článkov podľa záverov krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 241/2006-317 z 28. októbra 2009 v jeho vyhovujúcej časti, došlo k zásahu do jej osobnostných práv vzhľadom na to, že *„široká, pravidelná (vzhľadom na počet článkov), difamujúca medializácia pravdu skresľujúceho konania navrhovateľa vo vzťahu k nemu predstavovala svojím rozsahom a intenzitou značný zásah do jeho osobnostných práv, ktorého negatívne následky pociťuje navrhovateľ veľmi intenzívne doposiaľ“*.

Z uvedeného vyplýva, že podstatou sporu, ku ktorému sa v sťažovateľkinej veci ústavný súd musel vyjadriť, je konflikt medzi ústavou a dohovorom garantovanou slobodou prejavu sťažovateľky a právom na ochranu osobnosti navrhovateľky, ktoré je taktiež zaručené ústavou (najmä jej čl. 16 a čl. 19), ako aj dohovorom (jeho čl. 8). Podstatou

rozhodovania o väčšine obdobných právnych sporov je hľadanie vyváženého vzťahu medzi ústavou garantovaným právom na ochranu cti, dôstojnosti či súkromia na jednej strane a slobodou prejavu a právom na informácie na strane druhej. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej doterajšej judikatúre už viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd (resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách) treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy, resp. vyváženosti (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96).

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú ústavný súd konštantne zohľadňuje vo svojej rozhodovacej činnosti, sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti, jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. pokladajú sa za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášateľnosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside v. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 5493/72, rozsudok zo 7. 12. 1976, bod 49).

V niektorých situáciách však musí sloboda prejavu ustúpiť. Limitujúce klauzuly v čl. 26 ods. 4 ústavy (ako aj v čl. 10 ods. 2 dohovoru) explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia vždy zodpovedať demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia súkromné osoby pred neoprávnenými zásahmi zo strany iných súkromných osôb alebo štátu.

Vychádzajúc zo záväznosti ústavy pre všetky orgány verejnej moci, všeobecné súdy nevyvímajúc, ústavný súd konštatuje, že pri rozhodovaní sporov vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s ústavou. Nutnosť zohľadniť slobodu prejavu, samozrejme, neznamená rezignáciu na ochranu osobnosti. Znamená to však, že v niektorých prípadoch musí byť uprednostnená sloboda prejavu, aj keď daný prejav môže mať isté nedostatky z hľadiska klasickej zákonnej ochrany osobnosti (porovnaj k tomu aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 55/2008 z 25. februára 2009, www.supcourt.gov.sk). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína tiež povinnosť všeobecných súdov zohľadňovať pri svojej rozhodovacej činnosti relevantnú judikatúru ESĽP a ďalších medzinárodných súdnych orgánov vyvoditeľnú okrem iného aj z čl. 1 ods. 2 ústavy.

Keďže sťažovateľke bola rozsudkom okresného súdu č. k. 11 C 241/2006-317 z 28. októbra 2009 na základe jeho záveru, že *„jedinou možnosťou ako zmierniť následky neoprávneného zásahu odporcu do osobnostnej sféry navrhovateľa... je priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch“*, uložená povinnosť na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú krajský súd namietaným rozsudkom opakovane potvrdil, je nepochybné, že rozhodnutiami všeobecných súdov došlo k zásahu do ústavou zaručenej slobody prejavu sťažovateľky, t. j. došlo k jej obmedzeniu. Úlohou ústavného súdu bolo ale posúdiť, či v danom prípade išlo z ústavného hľadiska o akceptovateľné obmedzenie slobody prejavu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu možno považovať za ústavne akceptovateľné len vtedy, ak ide o obmedzenie, ktoré bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedlňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby a primerane (spravodlivo) vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom, t. j. musí ísť

o obmedzenie, ktoré je v súlade so zásadou proporcionality (m. m. I. ÚS 4/02, I. ÚS 36/02, I. ÚS 193/03).

V danom prípade išlo nepochybne o obmedzenie slobody prejavu sťažovateľky na zákonnom podklade, ktorý tvoril § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom zároveň išlo o obmedzenie, ktoré sledovalo ochranu práva na súkromie, resp. práva na ochranu osobnosti navrhovateľa, čo nepochybne možno považovať za legitímny cieľ. Za týchto okolností bolo z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku krajského súdu kľúčové posúdiť, či bol zásah do prejavu sťažovateľky primeraný, t. j. či zodpovedal zásade proporcionality.

II.1.2 K proporcionalite zásahu do slobody prejavu sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy

Vzhľadom na skutočnosť, že základné podmienky zásahu do slobody prejavu sťažovateľky boli v danom prípade splnené, ústavný súd pristúpil k preskúmaniu proporcionality medzi zásahom do slobody prejavu sťažovateľky a ústavnými garanciami práva na súkromie navrhovateľa. Na tento účel, obdobne ako v iných porovnateľných prípadoch (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 107/2010), ústavný súd vykonal test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoril“ (uverejnil informáciu).

1. Pri posudzovaní otázky subjektu (KTO), ktorý mal v danom prípade podľa záverov krajského súdu neprípustným spôsobom zasiahnuť do práva navrhovateľa na ochranu osobnosti (práva na súkromie), ústavný súd vychádzal zo stabilizovanej judikatúry ESĽP, ktorý subjekty uplatňujúce slobodu prejavu rozčleňuje do viacerých skupín z hľadiska dôležitosti ich prejavov pre výmenu názorov v demokratickej spoločnosti. Z judikatúry ESĽP jednoznačne vyplýva, že privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok ESĽP Prager a Oberschlick v. Rakúsko z 26. 4. 1995, sťažnosť č. 1594/90 alebo rozsudok ESĽP Bladet Tromso a Stensaas proti Nórsku z 20. 5.

1999, sťažnosť č. 21980/93). Novinári majú (sociálnu) povinnosť poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom majú spoločenskú povinnosť poskytovať informácie a myšlienky, ktoré sa týkajú všetkých záležitostí verejného záujmu a verejnosť má právo takéto informácie dostať. Novinárom je dokonca umožnené používať určitú mieru preháňania a provokácie. Ústavný súd akceptuje uvedený prístup ESLP, a to nielen z dôvodu jeho autority, ale hlavne z dôvodu presvedčivosti jeho argumentácie (porovnaj IV. ÚS 107/2010).

Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd zdôrazňuje, že v predmetnej veci je sťažovateľka vydavateľkou celoštátneho denníka SME a prevažne regionálneho denníka Új Szó, v ktorých boli inkriminované články (5 uvádzaných článkov z rokov 2005/2006) uverejnené. Sťažovateľka je teda v danom prípade „nositeľkou“ slobody prejavu, a preto sa na ňu vzťahuje zvýšená ochrana (privilegované postavenie) poskytovaná novinárom, resp. masmédiám, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní predmetnej veci zo strany všeobecných súdov primeraným spôsobom zohľadniť.

2. Dôsledkom legitímnej snahy o podporu výmeny názorov o verejne zaujímavých témach je aj kategorizácia adresátov kritiky, t. j. osôb, ktorých sa informácie uvedené v tlači týkajú a do ktorých osobnostnej sféry negatívne zasahujú, resp. môžu zasahovať (O KOM). Hranice akceptovateľnej kritiky sú najširšie u politikov a najužšie u „bežných“ občanov.

V posudzovanom prípade je nepochybné, že inkriminované články sa týkajú navrhovateľa, keďže v nich bol identifikovaný výslovným uvedením mena a priezviska. Nie je sporné, že v čase uverejnenia inkriminovaných článkov bol navrhovateľ verejným činiteľom – regionálnym politikom a poslancom Mestského zastupiteľstva v [REDAKOVANÉ], pričom väčšej časti verejnosti bola známa aj skutočnosť, že navrhovateľ je riaditeľom [REDAKOVANÉ] teda informácia o jeho správaní je dôvodne spájaná so záujmom verejnosti, najmä rodičov tých žiakov, ktorí navštevujú [REDAKOVANÉ], kde je riaditeľom. Táto skutočnosť sa v napadnutom rozhodnutí znovu opomína, keďže krajský súd opakovane

mylne uvádza, že tvrdené difamujúce informácie sa týkajú „*intímnej sféry života fyzickej osoby*“.

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že poslaním tlače je nepochybne šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom zároveň je nespochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať (dostať).

Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov či štátnych inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov, advokátov alebo kandidátov či čakateľov na tieto funkcie, vecou verejnou je aj umenie vrátane novinárskych aktivít a šoubiznisu a ďalej všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Tieto verejné záležitosti môžu a majú byť verejne posudzované (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03). Z uvedeného teda vyplýva, že aj navrhovateľ ako osoba patriaca do kategórie osôb verejných, ktorá sa výrazne angažuje v záležitostiach verejných, môže byť objektom kritiky v súvislosti s výkonom svojho povolania, pričom hranice akceptovateľnosti kritiky sú oveľa širšie ako u „bežných občanov“ (súkromných osôb); v danom prípade to platí o to viac, že navrhovateľ bol kritizovaný za svoje správanie v období, keď pôsobil vo verejnom živote. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na právny názor ESLP vyslovený vo veci Thoma v. Luxembursko, podľa ktorého „Zamestnanci verejnej správy vykonávajúci svoju úradnú právomoc podliehajú ako politici širšej akceptovateľnej miere kritiky ako súkromné osoby.“.

V okolnostiach posudzovanej veci je potrebné tiež brať do úvahy, že inkriminované články priniesli v prvom rade informácie a hodnotiace úsudky o udalosti, ktoré sa u verejne činnnej osoby nepochybne môžu stať i predmetom verejného záujmu.

Inkriminované články sa nepochybne týkali osoby navrhovateľa, pričom časť z nich bola aj podľa názoru ústavného súdu navonok spôsobilá svojím obsahom vyvolať negatívny zásah do jeho osobnostnej sféry, čo potvrdil aj krajský súd v odôvodnení rozsudku (s odvolaním sa na súd prvého stupňa), keď uviedol, že „*v prejednávanej veci chovaním*

odporcu bola skutočne znížená dôstojnosť navrhovateľa, jeho občianska česť, jeho vážnosť v spoločnosti, v súkromí, v profesijnom živote v značnej miere (s. 36-37 rozsudku)“.

3. Pri posudzovaní proporcionality medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti sa ústavný súd zamerlal aj na obsah prejavu sťažovateľky, teda na to, ČO bolo obsahom piatich inkriminovaných článkov, ktoré mali spôsobiť neprípustný zásah do osobnostných práv žalobcu. Časť článku uverejneného v denníku Új Szó 20. marca 2006 pod názvom *„Kto sa tu hrá na mafiánov?“* znie: *„Nezávisle od toho, či tieto osoby sú s prepáčením! riaditelia škôl prichytení v bordeli, darmožráči, akútne karieristi, alebo práve odborne zdatné, spoľahlivé a čestné osoby.“*

Druhý článok z 28. novembra 2006 *„Riaditelia škôl v erotickom klube“*, tretí článok *„Volebných kandidátov nasníмали pri razii v erotickom klube“*, štvrtý článok zo 4. decembra 2006 *„Členom zboru sa stal [REDAKOVANÉ] prichytený v bordeli“*, piaty článok z 11. decembra 2006 *„Hotový bordel!“*

Obsahom tohto článku boli informácie, ako aj hodnotiace úsudky (podľa sťažovateľky *„oprávnená a primeraná kritika“*). Podľa názoru krajského súdu (s. 6 rozsudku) išlo o klamlivé spájanie osoby *„navrhovateľa s využívaním platených sexuálnych služieb, titulom jeho prítomnosti v určitom zariadení...“*.

Obsahom článku z 28. novembra 2006 je zmienka o videozázname, ktorý sa objavil na internete a ktorý *„pravdepodobne bol vyhotovený počas policajnej razie v erotickom salóne v [REDAKOVANÉ]. Na záberoch pravdepodobne možno vidieť dvoch [REDAKOVANÉ] riaditeľov škôl, [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]“*. Ďalšia časť sa týka komentovania uvedeného záznamu: *„Policia nepotvrdila, že zábery sú autentické. Policajná hovorkyňa Trnavského kraja... nepovedala ani to, v akom pohostinskom zariadení bol videozáznam vyhotovený. Pravdepodobne sa jedná o Maxim Erotic & Swinger Club v [REDAKOVANÉ]. Policia neposkytne informácie o tom, kto bol počas akcie legitimovaný. Nevyjadrila sa ani k tomu, ako sa mohol policajný záznam dostať von, lebo podľa nej nie je možné zistiť, že sa jedná o policajný videozáznam.“*

Obsahom článku zo 4. decembra 2006 bola informácia „*avšak druhý riaditeľ školy, ktorý sa na zverejnenom, kompromitujúcom zázname nachádza spolu s ním, taktiež za SMK, [REDAKČNÝ ZNAČENIE] si znova môže zasadnúť do poslaneckého kresla*“.

Obsah článku z 11. decembra 2006 tvorí komentár, ktorý sa v úvode venuje definícii a jazykovému rozboru výrazu „nevestinec,“ „verejný dom“ či „bordel“ (ako zmätok, neporiadok, dezorganizácia): «*Nuž, tieto definície snád' presvedčivo dokazujú, kde boli, vraj na pive, dvaja [REDAKČNÝ ZNAČENIE] riaditelia škôl prichytení v bordeli v [REDAKČNÝ ZNAČENIE] menovite [REDAKČNÝ ZNAČENIE] a [REDAKČNÝ ZNAČENIE]. Keď sa o nich, bezpochyby na ich smolu, počas zrejme rutinnej razie doslova „potklo“ policajné komando... svedčí o trápne chybnom správaní, ak sa niekto snaží očistiť sa na spôsob malého školáka od očividne spáchaného skutku. Bude dobré, ak to budú vedieť aj tí členovia školskej rady, ktorí v porovnaní s váhou skutku dvoch riaditeľov škôl, svoje stanovisko vo veci zavinenia [REDAKČNÝ ZNAČENIE] veru vyjadrili len charakterizujúc akýchsi „opatrne vystrájakúcich“. Pritom spravili žiaľ aj kapitálnu chybu, že nenútenou narážkou povedali svoje aj o tlači. Vyhlasujú ju akoby za spoluvinníka a aj, i keď nepriamo, novinárov, ktorí aféru zverejnili!... akou absurdnosťou je teatrálna vyhrážka, podľa ktorej riaditelia, o ktorých je reč – zároveň aj vidiecki politici, teda bezpochyby verejní činitelia – sa médiám, ktoré ich čin zverejnili, vyhrážajú občianskym sporom na ochranu osobnosti. Pritom [REDAKČNÝ ZNAČENIE] je členom a oporou Ústrednej etickej komisie SMK, je predsedom [REDAKČNÝ ZNAČENIE], a [REDAKČNÝ ZNAČENIE] je čerstvo zvolený poslanec samosprávy vo farbách strany.»*

Krajský súd pri skúmaní otázky, ČO bolo obsahom inkriminovaných článkov v napadnutom rozsudku, uviedol, že «*Články opakovane „podsúvali“ čitateľovi, že navrhovateľ bol v erotickom zariadení za účelom využitia erotických služieb, pričom ale odporca neunesol dôkazné bremeno, že by tomu tak bolo; obsah článkov nebol v súlade so skutočnosťou vyplývajúcou z videozáznamu (s. 33 rozsudku, pozn.)*».

Navyše, krajský súd podčiarkuje časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, že „*Súd za účelom zistenia následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v pracovnom, rodinnom*

príp. inom prostredí navrhovateľa, v tomto smere vypočul navrhovateľa ako aj svedkov, a to: p. [REDACTED] a manželku navrhovateľa p. [REDACTED].“.

Pokiaľ ide o dokazovanie svedeckými výpoveďami, odvolací súd pri ich hodnotení nevysvetlil, že v prípade jediných dvoch vypočutých svedkov išlo o osoby blízke, ktoré môžu byť zaujaté, t. j. že dokazovanie svedeckými výpoveďami nemohlo vyznieť ako nestranné (svedok [REDACTED] v čase zverejnenia informácií o navrhovateľovi inicioval petíciu na jeho podporu a zotrvanie vo funkcii, čo sám potvrdil); pritom pokiaľ ide o vyhodnotenie následkov zásahu (opätovné zvolenie navrhovateľa do funkcie poslanca mestského zastupiteľstva, zotrvanie vo funkcii riaditeľa [REDACTED] pokračujúci spoločný život v manželstve) – tieto nesignalizujú narušenie odbornej povesti, postavenia či uplatnenia žalobcu v spoločnosti či v rodine.

Ústavný súd na margo dokazovania svedeckými výpoveďami iba spresňuje, že z rozsudku prvostupňového súdu vyplýva, že vypočutí svedkovia boli z okruhu príbuzných a blízkych osôb, u ktorých možno predpokladať určitú „zaujatosť“ vo vzťahu k médiám.

Obsahom inkriminovaných článkov boli pravdivé a aktuálne informácie o verejnom funkcionárovi. Sťažovateľka v danom prípade informovala o otázkach, ktoré súviseli s verejným životom, ale aj s postavením navrhovateľa, t. j. informovala o otázkach legitímneho verejného záujmu.

4. Použiteľným kritériom pri posudzovaní zásahov do slobody prejavu je miesto zaznenia či uverejnenia sporných výrokov (t. j. otázka, KDE bol inkriminovaný článok uverejnený). Vo všeobecnosti platí, že čím hromadnejšie sa informácia distribuuje, tým vyššia je miera ochrany osobnostných práv. Sporné články (až po ich uverejnení na internete) boli uverejnené v denníkoch Sme a Új Szó, pričom prvý z nich má celoslovenskú pôsobnosť a druhý skôr regionálnu pôsobnosť (nie však v televízii či inom elektronickom médiu, ktoré sú z tohto hľadiska posudzované prísnejšie). V danom prípade je však nutné vnímať kritérium miesta distribúcie inkriminovaných článkov sporných

výrokov v spojení s kritériom ich autora. Ak je ich autorom novinár, tak jeho privilegované postavenie do určitej miery neutralizuje kritérium miesta ich zaznenia (IV. ÚS 139/2010).

5. Vo vzťahu ku kritériu, KEDY možno konštatovať, že boli inkriminované články uverejnené v priebehu roku 2006 (prvý článok 20. marca 2006, ostatné v rozpätí dvoch týždňov od 28. novembra 2006 do 11. decembra 2006), na základe informácií z internetu v čase, keď skutočne prebiehali prípravy na komunálne voľby, t. j. noviny, ktoré sťažovateľka vydáva, aktívne a v aktuálnom čase reagovali na problematiku, ktorá môže byť predmetom verejného záujmu. Ústavný súd preto opakovane zdôrazňuje, že bolo v súlade s poslaním tlače, a teda aj denníkov Sme a Új Szó, v tomto čase o kandidátoch na poslancov do miestnych zastupiteľstiev informovať čitateľskú verejnosť (t. j. nešlo o neustále bezdôvodne opakovanú „*medializáciu prípadu*“; č. 1. 335 spisu okresného súdu), ako to uviedol krajský súd. Krajský súd tým opakovane výslovne ignoroval posúdenie a vyhodnotenie tohto kritéria v odôvodnení svojho rozsudku.

6. Z hľadiska kritéria, AKO bola informácia o žalobkyni v inkriminovanom článku formulovaná, ústavný súd vzal do úvahy judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej treba pri posudzovaní limitov slobody prejavu starostlivo rozlišovať medzi faktmi a hodnotiacimi úsudkami. Existenciu faktov možno preukázať, zatiaľ čo otázka pravdivosti hodnotiacich úsudkov nepripúšťa dôkazy (Lingens v. Rakúsko, už spomínaný rozsudok, Feldek v. Slovenská republika, rozsudok z 12. 7. 2011). Aj keď hodnotiaci úsudok vzhľadom na svoj subjektívny charakter vylučuje dôkaz pravdy, musí vychádzať z dostatočného faktického základu (Jerusalem v. Rakúsko, rozsudok z 27. 2. 2001). Z uvedeného vyplýva, že ak v konkrétnom prípade sú z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti posudzované hodnotiace úsudky, tak je ochrana výrokov takejto povahy z hľadiska slobody prejavu a s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu intenzívnejšia ako v prípade uverejnenia faktov (skutkových tvrdení), ktoré sa môžu ukázať neskôr ako nepravdivé. Tento prístup ESĽP k posudzovaniu právnych sporov, predmetom ktorých je konflikt medzi slobodou prejavu a právom na ochranu súkromia, si osvojil vo svojej judikatúre aj ústavný súd (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 302/2010) a považuje za potrebné ho uplatniť aj vo veci sťažovateľky.

V posudzovanej veci išlo o spoločenskú diskusiu s prvkami verejnej kritiky. Formou ostrej kritiky bol v inkriminovaných článkoch vyslovený nesúhlas s tým, že riaditeľ [REDAKOVANÉ] ktorý by mal byť vzorom, a regionálny poslanec by nemal navštevovať pochybné podniky a ocitnúť sa v pochybných situáciách, ktoré ťažko znesú rozumné vysvetlenie, pričom kritika v týchto článkoch nevybočuje zo širokých hraníc expresívnosti. Predmetné články obsahujú pravdivé, spravodajské a prevzaté informácie, ktoré boli neskôr okomentované. Komentáre a úsudky sa týkali správania navrhovateľa ako riaditeľa [REDAKOVANÉ] – pedagóga (t. j. osoby zodpovednej za morálnu výchovu študentov) a regionálneho politika. Ani nové rozhodnutie krajského súdu však uvedené skutočnosti v dostatočnej miere nezohľadňuje a v zásade zotrváva na svojom predchádzajúcom názore, keď uvádza: „Články (už v jeho nadpise) naopak vykresľovali navrhovateľa ako prijímateľa týchto (sexuálnych; pozn.) služieb. Z článkov vyplýva, že nešlo o vyjadrenie myšlienky, o formu sociálnej diskusie s prvkami kritiky, navrhovateľ nebol v neprimeranej situácii, boli uverejnené nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce údaje o účele návštevy erotického klubu“ (s. 34 rozsudku krajského súdu, pozn.). Podľa ústavného súdu už aj preto potvrdzujúce rozhodnutie krajského súdu spochybňuje napadnutý rozsudok ako celok. Ústavný súd tiež považuje niektoré hodnotiace závery autorov inkriminovaných článkov za „príliš ostré“, súčasne však podčiarkuje, že autori článkov mali ústavou zaručené právo takéto hodnotiace úsudky vysloviť.

Ústavný súd zastáva názor, že krajský súd formuloval svoj názor o tom, že dôvodom zverejnenia informácií bol zámer poškodiť osobu navrhovateľa jednostranne, predčasne, unáhlene, a nie v dôsledku vyvažovania základného práva na slobodu prejavu a práva na ochranu osobnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôrazňuje, že význam a rozsah slobody prejavu sa podceňuje aj vtedy, keď sa určité vyjadrenie klasifikuje (zatrieduje, „nálepkuje“) *prima facie* ako tvrdenie skutočností, formálna urážka alebo hanlivá kritika. Týmto spôsobom a prístupom už nebolo dôsledne uprednostnené vyvažovanie (pristúpenie k testu proporcionality) medzi slobodou prejavu a právom na ochranu osobnosti, keďže sloboda prejavu – v prípade jej prvotného označenia ako hanlivej kritiky – ustupuje do úzadia a stráca význam vo vzťahu k ochrane cti. V rámci rozhodovacej činnosti krajského súdu (a predtým okresného súdu) boli prejavy

sťažovateľky nesprávne a akoby už vopred klasifikované práve takým spôsobom. Oba všeobecné súdy pritom mali k vyvažovaniu pristúpiť najprv z pohľadu definovania „povolených“ hraníc slobody prejavu.

Vzhľadom na uvádzané skutočnosti sa ústavnému súdu javí záver krajského súdu, že *„výsledky vykonaného testu proporcionality odôvodňujú záver o tom, že zásah do slobody prejavu odporcu bol primeraný“*, prinajmenšom ako nedostatočne vyargumentovaný, teda taký, ktorý nie je výsledkom ústavne akceptovateľného vyvažovania ústavou a dohovorom garantovaného práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu (rovnako garantovanou tak ústavou, ako aj dohovorom) pri náležitom uplatnení príslušného testu proporcionality, a to najmä z dôvodu nesprávnej interpretácie faktov, ale tiež aplikácie pojmov [neúplná informácia (právo sloboda prejavu nezahŕňa rozširovanie neúplných informácií (s. 19 rozsudku krajského súdu) – dostatočný faktický základ], čo viedlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu a malo zásadný vplyv na rozhodnutie vo veci.

Z uvedeného pohľadu ústavný súd pre úplnosť dodáva, že krajský súd vo vzťahu k odvolacím dôvodom, ktoré uviedol sťažovateľ v súvislosti s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (nesplnenie podmienok a nepreskúmateľnosť), *„opakuje dôvody uvádzané už vo svojom rozsudku v poradí prvom“* bez náznaku o ich opätovné (pre)skúmanie, pričom vôbec nereagoval na vyslovený právny názor ústavného súdu vyslovený pri zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia vo veci.

Z dôvodu, že dosiaľ uvádzané predbežné závery ústavného súdu postačujú na „spochybnenie“ ústavnej akceptovateľnosti namietaného rozsudku krajského súdu, nebolo už potrebné sa bližšie zaoberať ďalšími tvrdeniami sťažovateľky.

II.1.3 Závery ústavného súdu k namietanému porušeniu slobody prejavu podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodujúc o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 241/2006-317 z 28. októbra 2009, ktorým jej bola okrem iného uložená povinnosť nahradiť navrhovateľovi nemajetkovú ujmu v peniazoch z titulu neprípustného zásahu do jeho osobnostných práv, v konflikte medzi jej základným právom vyhľadávať a rozširovať informácie a slobodou prejavu a základným právom navrhovateľa na ochranu súkromia uprednostnil ochranu osobnostných práv navrhovateľa.

Krajský súd takto rozhodol

- napriek tomu, že sťažovateľka požíva v zmysle stabilizovanej judikatúry ESLP, z ktorej ústavný súd pri rozhodovaní porovnateľných vecí vychádza, privilegované postavenie (zvýšenú ochranu),

- napriek tomu, že navrhovateľ bol v aktuálnom čase osobou verejného záujmu, regionálnym politikom a riaditeľom [REDAKOVANÉ] ktorý v tejto súvislosti musí v zmysle stabilizovanej judikatúry ESLP strpieť vyššiu mieru kritiky v porovnaní s inými fyzickými osobami,

- aj preto, že posudzoval inkriminované články tak, že sa týkajú „*súkromného, osobného, intímneho... života navrhovateľa*“, pričom opomenul status navrhovateľa ako osoby verejného záujmu a regionálneho politika a vôbec neprihliadol na to, že zverejnením predmetnej návštevy navrhovateľa v erotickom klube na internete (iným subjektom, než je vydavateľ), kde si ho pozrelo vyše 80 000 osôb, už táto návšteva stratila intímny charakter,

- napriek tomu, že inkriminované články sa týkali vecí verejného záujmu (poslanca a kandidáta na poslanca mestského zastupiteľstva a riaditeľa [REDAKOVANÉ]), o ktorých sú novinári nielen oprávnení, ale aj povinní informovať,

- napriek tomu, že pravdivosť inkriminovaných článkov dodnes nie je spochybnená (www.youtube.com, pozn.), tieto v zásade neprekročili rámec nedovolenej kritiky.

Za týchto okolností ústavný súd opätovne považuje právny záver krajského súdu vyjadrený v napadnutom rozsudku, v zmysle ktorého sťažovateľka neprípustným spôsobom zasiahla do osobnostných práv navrhovateľa, z ústavného hľadiska za svojvoľný, neakceptovateľný a neudržateľný. Tento záver iba zvyrazňuje skutočnosť, na ktorú poukazovala sťažovateľka v doplnení svojej prvej sťažnosti ústavnému súdu z 13. septembra 2012, že okresný súd v spojení s rozsudkom krajského súdu vo vzťahu k obdobným článkom žalobný návrh navrhovateľa na ochranu osobnosti proti regionálnym printovým médiám právoplatne zamietol.

Ústavný súd sumarizujúc svoje predbežné závery konštatoval, že v posudzovanej veci sťažovateľka, ktorá má ako vydavateľka denníkov *Sme* a *Új Szó* pri ochrane slobody prejavu v zmysle judikatúry EŠLP i ústavného súdu privilegované postavenie, uverejnila v týchto periodikách informácie o veciach verejného záujmu (kritika verejného funkcionára za jeho správanie), ktorých nepravdivosť nebola v odôvodnení namietaného rozsudku krajského súdu presvedčivým, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom preukázaná.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka namietala nielen porušenie svojho základného práva na slobodu prejavu a slobodné porušovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, ale aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd kladie vo svojej rozhodovacej činnosti mimoriadny dôraz na rešpektovanie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože tvoria v podmienkach demokratickej spoločnosti a právneho štátu kľúčové právne záruky ochrany ústavou zaručených práv (m. m. I. ÚS 56/01), pričom vychádza z konceptu materiálneho právneho štátu, ktorý vyžaduje, aby bola účastníkovi súdneho konania poskytnutá súdna ochrana v požadovanej kvalite a v okolnostiach prípadu spravodlivo s rešpektom k jeho ústavou garantovaným právam tak hmotného, ako aj procesného

charakteru. V opačnom prípade sa totiž postup súdu dostáva do extrémneho rozporu s povinnosťou poskytnúť súdnu ochranu tomu právu, ktorého ochrany sa účastník konania domáha, a výkon spravodlivosti sa stáva arbitrárny a svojvoľný. Opomenutie vo veci relevantných skutkových alebo právnych otázok narušuje dôveru v spravodlivosť a legitímne očakávanie účastníka konania, aby sa v jeho veci rozhodlo nezaujato a nestranne.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu nepochybne patrí aj právna ochrana v rámci odvolacieho konania, t. j. ochrana, ktorej sa účastník konania domáha pred odvolacím súdom podaním riadneho opravného prostriedku (odvolania) z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo; v danom prípade príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Podstatou odvolania sťažovateľky bolo domáhanie sa ochrany jej ústavou a dohovorom garantovanej slobody prejavu a práva na slobodné rozširovanie informácií.

Krajský súd v danom prípade potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 241/2006-317 z 28. októbra 2009, ktorým tento vo svojej podstate vyhovel návrhu navrhovateľa o ochranu osobnosti tým, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania, čo odôvodnil zo záveru, že sťažovateľka neprípustným spôsobom zasiahla do osobnostných práv navrhovateľa. Podľa názoru ústavného súdu sa tento záver krajského súdu v zmysle namietanej ochrany základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy javí ako nedostatočne vyargumentovaný (vecne nedostatočne podložený), a teda prinajmenšom predčasný a z ústavného hľadiska svojvoľný a neakceptovateľný. Potvrdzujúcim rozsudkom tak krajský súd podľa názoru ústavného súdu neprípustným spôsobom zasiahol do ústavou garantovanej slobody prejavu sťažovateľky a jej práva na slobodné rozširovanie informácií v spojení s porušením jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže práve na základe namietaného rozsudku krajského súdu nadobudol označený rozsudok okresného súdu právoplatnosť, t. j. právoplatnou sa stala i povinnosť sťažovateľky zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol, že krajský súd svojím rozsudkom č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 porušil základné právo sťažovateľky na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

„... Odvolací súd pri opätovnom rozhodovaní o odvolaní odporcu vykonal dokazovanie, doplnil dokazovanie, opätovne posudzoval všetky rozhodujúce právne skutočnosti preukázané v konaní pred súdom prvého stupňa i pred odvolacím súdom nevyhnutné pre vyriešenie vzťahu medzi právom navrhovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti... a právom odporcu na slobodu prejavu... Vykonal test proporcionality súc pritom viazaný Ústavným súdom Slovenskej republiky, pričom odpovede na dané otázky dávajú preukázané právne skutočnosti v prejednávanvej veci.“

Krajský súd v ďalšej časti rozsudku venoval značný priestor (s. 22 – 31 napadnutého rozsudku) veci vedenej Okresným súdom Dunajská Streda pod sp. zn. 9 C 13/2007 navrhovateľa [REDAKOVANÉ] proti odporcovi NAP Kiadó spol. s r. o., Dunajská Streda, veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 10 C 13/2007 navrhovateľa [REDAKOVANÉ], veci vedenej Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 9 C 126/2006 navrhovateľa O. I. proti odporcovi Petit Press, a. s., Bratislava, ako aj rozhodnutiu druhostupňového odvolacieho súdu hlavného mesta Maďarskej republiky sp. zn. 2.Pf.20.204/2008/4 z 5. júna 2008 vo veci žalobcov O. I. a F. Z. proti odporcovi Népszabadság Zrt Budapešť.

Následne krajský súd opäť pristúpil k testu proporcionality:

„V prejednávanvej veci neboli v inkriminovaných článkoch informácie týkajúce sa navrhovateľa uverejnené formou faktov, ale hodnotiaceho úsudku, ktorý nevychádza z dostatočne faktického základu (žeby navrhovateľ využíval erotické služby a za tým účelom zariadenie navštívil)...

Odporca opakovane niekoľkonásobne... opakovane informoval verejnosť o tom istom, pričom išlo o nepravdivé, pravdu skresľujúce informácie; obsah článkov

vyplývajúcich z videozáznamu nezodpovedal informáciám na videozázname. Navrhovateľ ako verejne činná osoba... nevyužíval sexuálne služby, nevykonával sexuálne aktivity... Články (už v jeho nadpise) naopak vykresľovali navrhovateľa ako prijímateľa týchto služieb. Z článkov vyplýva, že nešlo o vyjadrenie myšlienky, o formu sociálnej diskusie s prvkami verejnej kritiky, navrhovateľ nebol v neprimeranej situácii, boli uverejnené nepravdivé, resp. pravdu skresľujúce údaje o účele návštevy erotického klubu. Nadpisy článkov a ich obsah majú charakter faktického tvrdenia, ktoré nezodpovedá skutočnosti, že navrhovateľ spolu s kolegom... navštívili erotické zariadenie s úmyslom využiť jeho služby. Treba prisvedčiť odporcovi v tom, v súlade s názorom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu v rozsudku v poradí prvom, že navrhovateľ a jeho kolega... vedeli o tom, kam idú dňa 26. 8. 2005, do akého zariadenia. Bolo však neprimerané zverejňovanie článkov presahujúcich počet prvé tri; nasledujúce už nemôžu byť považované za príspevok k sociálnej diskusii všeobecného spoločenského záujmu s prvkami verejnej kritiky... Cieľom kritiky má byť náprava určitého negatívneho javu... nie však urážka, poníženie, zosmiešnenie, škandalizácia, zneváženie dôstojnosti, vážnosti navrhovateľa...

Čo sa týka odvolacieho dôvodu odporcu o nepreskúmateľnosti rozsudku súdu prvého stupňa v zmysle nesplnenia podmienok § 157 ods. 2 O. s. p. odvolací súd opakuje dôvody uvádzané už vo svojom rozsudku v poradí prvom. Je síce pravdou, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, čo vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP, avšak táto judikatúra nevyžaduje, aby na každý argument strany... bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (ďalej krajský súd cituje niektoré zo štandardných rozhodnutí ESĽP i ústavného súdu, pozn.)...

Preskúmaním tejto časti odvolacieho argumentu odporcu odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

Súd prvého stupňa preto v odôvodnení svojho rozsudku rozsiahlym spôsobom rozviedol rozhodujúci skutkový stav, opísal priebeh konania a precízne uviedol stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, ako aj výsledky vykonaného dokazovania s tým, že citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery i adekvátne vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne

záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty i zmyslu. Odvolací súd preto v tej časti argumentácie odporcu dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa ako celok spĺňa požiadavky zákonného ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka konania...“

Krajský súd v ďalšej časti svojho odôvodnenia (s. 35 a 36 rozsudku, pozn.) rozoberá dôvody, prečo nepostupoval spôsobom zvoleným Krajským súdom v Trnave vo veci vedenej pod sp. zn. 11 Co 68/2007, ako aj to, prečo nebolo možné zohľadniť jeho rozhodnutie v otázke náhrady nemajetkovej ujmy. Napokon v závere k tejto otázke uvádza: *„V prejednávanej veci chovaním odporcu bola skutočne znížená dôstojnosť navrhovateľa, jeho občianska česť, jeho vážnosť v spoločnosti, v súkromí, v profesnom živote v značnej miere; od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti odporcu upustil až koncom roku 2008 (až dva roky po podaní návrhu na súd). Pre odstránenie následkov týchto zásahov ako primerané zadosťučinenie preto nepostačuje upustenie od neoprávnených zásahov odporcu, zostalo by rovnako nepostačujúce odstránenie následkov už uskutočnených (dlhotrvajúcich) zásahov; namieste je len náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Možno spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvania ako závažnú pociťoval každý nachádzajúci sa na mieste a v postavení navrhovateľa. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch stanovená súdom prvého stupňa podľa názoru odvolacieho súdu je primeraná.“*

Test proporcionality, ktorý krajský súd (rovnako ako prvostupňový súd) uplatňoval, je postihnutý tým, že vyvažovanie bolo urobené jednostranne a takmer výlučne z pohľadu (a v prospech) práva na ochranu osobnosti a na úkor slobody prejavu; základné právo verejnosti na informácie sa v procese vyvažovania takmer vôbec nedostalo „do hry.“ Podľa ústavného súdu sa preto krajský súd bude musieť v prvom rade vrátiť ku kľúčovej otázke, či došlo k zásahu do práva žalobkyne na ochranu osobnosti (aj vo svetle judikatúry ESLP),

k tomu, čo vôbec neurobil po zrušení jeho prvého rozsudku ústavným súdom (v kontexte jeho nálezu sp. zn. II. ÚS 558/2012).

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd podobne ako predtým prvostupňový súd nedostatočne, teda značne povrchno a jednostranne vyhodnotil obsah článkov sťažovateľky a v nich použité slovné spojenia ako urážlivé a také, ktoré prekračujú medze vecnej kritiky (označujúc ich ako expresívne, urážlivé), pričom tak usudzoval (ako sám uvádza na s. 34 svojho rozsudku) už podľa ich názvov. Ústavný súd zdôrazňuje, že v rámci vyvažovania treba mať na zreteli, že sloboda tlače (médií), ktorá je určujúca pre demokratický a slobodný právny poriadok, nedáva novinárom žiadnu výsadu („voľnú ruku“) na porušovanie práv iných ani v spojitosti s uplatňovaním doktríny verejného funkcionára. Záujem súkromných osôb vo verejných veciach si pritom vyžaduje skôr slobodu diskusie ako slobodu názoru. Prihlásenie sa k právnemu štátu a k jeho princípom tiež znamená, že diskusia o verejných problémoch má byť transparentná a široko otvorená a môže zahŕňať prudké, razantné, uštipačné, sarkastické a niekedy nepríjemne ostré výpady či spravodlivo rozhorčené útoky vo vzťahu k verejným osobnostiam (verejným funkcionárom). Krajský súd do svojich úvah nezahrnul takúto možnosť interpretácie inkriminovanej časti článku. Navyše, všeobecné súdy, zaoberajúc sa dominantne ochranou cti, dôstojnosti či súkromia verejného funkcionára, sa príliš sústredili na doslovné znenie niektorých pasáží v textoch inkriminovaných článkov. Pritom nepripustili, že samotnú difamáciu (akýkoľvek publikovaný materiál, ktorý poškodzuje povest' jednotlivca alebo organizácie) možno chápať aj ako „oprávnenú či odôvodnenú“ vzhľadom na pravdivosť získaných informácií, že aj hanlivé výpovede (vyhlásenia) môžu byť urobené v dobrej viere (good faith defamating misstatements). Za nedostatok testu proporcionality možno považovať i neschopnosť rozlíšiť zveličovanie (hyperbolu), preháňanie či sarkazmus pri interpretovaní overených a pravdivých informácií, použitie výrazov a spojení, ktoré sú expresívne a invazívne.

V odlišnom stanovisku sudcov Fischbacha a Lorenzena vo veci Feldek v. Slovenská republika, ktoré vychádza z kľúčového rozhodnutia ESLP k čl. 10 dohovoru (Handyside v. Spojené kráľovstvo), sa uvádza: „*Nepochybne úlohou novinára a tlače všeobecne*

je povinnosť šíriť informácie a myšlienky o veciach všeobecného záujmu, ktoré môžu byť aj urážlivé, šokujúce alebo zraňujúce. Také informácie však musia dovoliť čitateľom pochopiť okolnosti alebo udalosti, o ktorých autor vyniesol hodnotiaci úsudok.“ Okrem toho o hraniciach prípustnej kritiky vo vzťahu k osobe činnnej vo verejnej funkcii (Oberschlick v. Rakúsko) či o určitý stupeň preháňania alebo dokonca provokácie (Prager a Oberschlick v. Rakúsko).

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci ústavný súd znovu vyslovuje názor, že napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti náhrady nemajetkovej ujmy, je svojvoľný, nepresvedčivo a nedostatočne odôvodnený, keďže nadväzuje na nesprávne vykonaný (*non lege artis*) test proporcionality.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol, že krajský súd svojím rozsudkom č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 a jeho odôvodnením porušil základné právo sťažovateľky na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou. Ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd rozhodol o tom, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli porušené základné práva sťažovateľky, rozhodol zároveň aj o zrušení rozsudku krajského súdu č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014 a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Rovnako tak podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka v sťažnosti požadovala priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 33 000 €, pretože *„Na základe rozsudku druhostupňového súdu z 19. 10. 2011 a následne aj konečného rozsudku (č. k. 2 Co 339/2013-612 z 12. novembra 2014, v tom zmysle napadnutého rozsudku, pozn.) bol sťažovateľ povinný [REDAKOVANÉ] zaplatiť 33.193,92 EUR + 476,51 EUR (trovy konania). Takáto vysoká suma je u menej rozšírených (nie mainstreamových) periodík ako je ÚJ SZÓ bezprecedentná. Uložením tejto povinnosti zasiahol Krajský súd v Bratislave sťažovateľovi zásadným spôsobom do práv na slobodu prejavu, práva na súdnu ochranu a práva na majetok.“*

Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, keď sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje

poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody už nie je možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02).

V posudzovanom prípade možno porušenie označených základných práv sťažovateľky podľa názoru ústavného súdu v plnej miere kompenzovať zrušením rozsudku krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Ústavný súd preto tomuto návrhu sťažovateľky nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou Paul Q, s. r. o.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2016, ktorá bola 884 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2017. Úhradu priznal spolu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti doručenej 22. augusta 2017) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „vyhláška“), 2 x 147,33 € a režijný paušál 2 x 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania v rátane DPH tak predstavuje sumu 363,79 €, ktorú je krajský súd povinný uhradiť sťažovateľke na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

So zreteľom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľkou rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2019